

פעם מער צייטונג

די יודישע בראט ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויף די יודישע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פארשטעלן...

Nr. 128. נינטער יארהאנג. Pest, den 29. Oktober 1877.

דער קריגע.

איבער דעם וועלכע און 24-טען אקטאבער זיך וועטסליך פאן פלעיונא שטאטטעפלי- דען אונד ווארבער וויר בערייטע אונטער זיינעם טעם אין פארינעם בלאטטע מעלדעמען ווירד יעצט פאלינע דעם איספיהרליכערע נעמעלערע: ודער רוסישע גענעראל טאטלעב ער- קלעריטע עס אפט דאס מאך גענען פלעיונא זא לאנגע ניכטס אינטערנעמען קאנגע, ביז מאן עס ניכט גענעליך אימירינגט אונד אינשליעס אונד רענעל-העכט בעלאנערט. דא שטראסע צווישען פלעיונא אונד זאפא וואר נאך אימער פרייא-אם- מאן פאשא קאנגע נאך אימער זיינע פערשטער- קונגען אונד לעבענס-מיטטעל פאן זאפא בעזיע- הען, אונד דא ערשטע איינאבע דער רוסישע מי- טע עס זיין, ווי צווישן זאפא אונד פלעיונא אונד דרענגען, ווי דער דאס שטראסע צו בעזעטען אונד זאפא פארלייפן דא פערבינדונג צווישן זאפא מיט פלעיונא אכזשינידען. אסמאן פאשא וואיסע פאן דעזעס פארהאבען דער רוסישן, אונד ער האטטע אידן אבמער אין וואזאמעס איינע אויף זיינען ריקען, אונד דער נראסע טהייל זיינער ארמעע שטאנד זיך-וועסליך פאן פלעיונא אויף דער שטראסע נאך זאפא. אס 28-טען אקטא- בער האבען אבער דא רוסישן אונד רוסישען פאן אללען זיינען איינען אללגעמיינען אננריכט אויף פלעיונא געראדע נאך-אסטליך פאן פלעיונא. אס- מאן פאשא נארישע, דאס מאך פאן דארט אויס זיינע פעסטונג ערשטירמען וואללע, אונד ער די- רויטישע דאהער דען נראסען טהייל זיינער אר- מעע נאך-אסטליך. עבען דאס וואללען דא רוסישן האבען אן 24-טען אקטאבער דרענגען זיך שטעליך דער רוסישע גענעראל גורקא זיך- וועסליך פאן פלעיונא, ווא ניכט מער זא פילע טירקען שטאנדען. דענאך אינטערנאמען אויך דא וועגען אריבען איינע זעהר ערביטערשע קאמפ געגען גורקא, דא שטראסע דויערען פאללע צעהן שטונדען, און וועלכער דא רוסישן 2600 מאנן פערלאסען האבען; אבער לידער אונט עס דען רוסישן האך געלונגען, דען טירקישען אונט טעלעש וועלכער זיך-וועסליך פאן פלעיונא אויף דער שטראסע נאך זאפא ליענט, צו ער- שטירמען אונד זיך דארט אויך ניט צו בעפעס- טיגען.

בינאהע נענעליך אייגענשאפטען אונד בעלא- גערט בעצויבענט ווערדען. דער 24 אקטאבער בראטע אונד איינער- זייטס גינך דעם רוסישען קאזער, אונד ערזויטס וועדער אונליק, אונד עס זיין נעפע, דער פרייג ליכטעבערע, און זעלבען טאגע פאן איינער טירק- שען קונעט געמאדעטע ווארדען. דא קאזערליך רוסישע פאמיליע האט אלזא און אויך אין דעזעס קרוינגע איינע אהרער מינוליכע פערלארען. דער פרייג וואר ערשט 28 אהרער אלט, אונד דער רוסישע קאזער האטטע אים פערשפראכען, און אלס קאני פאן בולגאריען איינזעטען, אים פאללע דעזע טירקישען פארייניגן פאן דען רוסישן עראבערע ווירד. דער ליכטע דעזעס פרייגען ווירד נון נאך פעטערסבורג געבראכט אונד דארט אן דער זייטע זינער מיטער בענראבען. איינע הייטע דעפעשע בעלדעט, דאס אס- מאן פאשא אס 26-טען אקטאבער איינע צווי- טען נראסען אננריכט דער רוסישן אויף פלעיונא צוריקגעשלאגען האט, וואכיא דא רוסישן אונט- הייער נראסע פערלוסטע ערליטען האבען. פאם קרוינע-שיפאלטען און אויזען אונט בלאם דא שפאן און אונט געבראכט מעלדונג איינגעטראפן, דאס זיך דא ארמעען איסמאילס אונד מוקטהארס בערייטע פעראיניגט האבען אהנע דאס דא דאראן זייטעס דער רוסישן ער- הירערט אויך דען פרייגען פארייניגן מיטטוואך ווארדען דרייא רוסישע-קאואלערע-רענימע- טער, וועלכע מיט ארטילערע נאך סעוין מאר- שירטען, פאן דער ארמעע מוקטהאר פאשא נע- שלאגען אונד אין דא פלוכט געמאט. דא רוסישן האבען אלזא אין אויזען זייט דעם 16-טען אקטא- בער נאך קיינען איינזען ווייטגען שריט נע- מאכט, און פרייען זיך נאך אימער זענעס זענעס- מאגעס אונד רוימען זיך, דאס זא אן זענעס טאגע דען טירקען זאלבע מאסען לעבענס-מיטטעל אבענקאמען האבען, דאס רוסלאנד עס פארליי- פן נאר ניכט טאהיג האט. זייע לעבענסמיטטעל נאך אעקאנאריאצאל צו שקען.

דיא יודישען פליכטלינגע אויס קאזאנליק. איבער דא אונקונסט. דען אויפגעהאלט אונד בעווייטהונג דער אויס קאזאנליק געפלאהענען זידען און נראס-קאנישא. שייבט מאן פאן דארט פאלגענדעס: ווער עלענד אונד יאטמער אים ווייטעמען זינגע דעם ווארטעס קענגען לערנען וואללעט. דער ברויכטע נור געטערן ביא דעם איינזענע דער קאזאנליקער פערזאנליכען ווידען ציינע צו זיין. דער שרעכליכע צושטאנד. אין וועלכעס דא ארמען אנלאנגען, דא פאן דען שטראפאצען איינער דריימאנטייליכען מידעוילינג אונד קומטער-פאל- לען אירר-פארהאט אבערהערמעט אונד געבלייבטען געוויכטער ליעטען טעפלע דוהונג אויפראמען. דא צאהל דער מענגער פרייען אונד קונדער (דא- רומער אידן 1 ניעבע) בעלישט זיך אויף 327. דא אונקאמטלינגע ווארדען און דען דא דער הייז- גען בילאטעמיידער איינעם הייזע בעשטימט- טען זאלען דעם איזראעלישען שולגעביידעס אונ- טעריגעבראכט אונד זאפארט נאך אהרער אונקונסט ווארדען אים מיטמאטאמאל, דאס און וואסעס פלייש אונד רייז בעשטאנד, אויפגעמישט מיט- לערוויילע ווארדען און דען איינזעטען צענד- מערן אין הוועלאנדער איינזעטלאנגען, דא פאן איינער קראנקהייט בעפאללענען ווארדען סעשא- רויט אונד אונטער ארצטיילע בעהאנדלונג נע- שטעללט. דאס שאנע וויטמער בעניגטמטע דען איינזעטלאט דיעזער ארמען אונד עס נאכ מיי- צענדע פאן מענטשן אהנע אינטערשייד דער קאני- צעססאן אונד דעם שטאנדעס, וועלכע זא אין דען הייטליכקייטען דעם שילגעביידעס איינזעטען אונד איהנען אים איינזעטען מאסע אידרע אונטערשטיצונג אננעווייזען ליעטען, אים פער- לויפע דעם געטריינען נאכמיטאנע ווארדען פאר- ליכע געדעללאנגען פאן זיי-וועשע, שייח ווארמען אונד טהיילס געברויכטען, טהיילס גייען קליידונגס- טהיילען ערבייטען, אונד דען בעווייטערסויער- טהיילען לייטען און דער הערצליכסטען וויזע פער- אכזשיט, זאמטלינגען, וועלכע איינגעלייטעט ווארדען, אן דענען זיך אללע ברינדע אהנע אונ- טערשייד דעם גלויבענס און הערפארראנענדער וויזע בעהייליגען, וועלכער דאס שאנע ער- זעכענס פאן אהנע 1300 גילדען, וועלכעס מיט הינצופלינג דער פאן דער בודאפעסטער געמיינדע געזענדעטען 500 גילדען, אונד דער אויס פליקער- בען סקולויש אונד בארטיש איינגעלאנגטען שפע- דען נאך איינעם בעשטימטען פערהעלטניס הייטע פאן איינער געוועהלען קאממיססאן פערזאנליט ווארדען, דא צווינגע פאן נאכען דויערען ביז שפעט אין דא נאכט. נאנעס צומער פאלל בראך. געפלינגעל פליישווערקע אונד אנדערע לעבענס- מיטטעל, פערשיידענע וויינע ליקוער, יוקער, קאפעע אונד פילעס אנדערע וואר דא איינזע- טשאפעט אונד ווארדען צו לאכונג דער בע- קלאנגענווערטהען אויף איהרע לאנגען רויזע אי- בער געשעט זאנרעפלינטס בריינגעלאמט אויסער דעם ווארדען דא איזראעלישען קולטוסעמיני- דען שטאקאטאהינים וואראסינים אונד קרוינים צו אריילייטונג פאן אונטערנען אונד גלויבצימיג ערוכט, ביא בערייהונג דעם בערערען ארמעס דען פליכטלינגע מיט פערזייטונגען ביא דער האנד צו זיין. אס 24-טען אקטאבער האלב 7 אהר מאינעס טראסען דא ארמען פערזאנליק- טען, נאכדעם זא אהר פרייהעטיק, דאס אין

לאהר-פריזע ערויסקען דאמיט זיא ניר דיא וידען אויס רומעניען הינטיאנען מאנן!

היער אין דער אפער בירג אינד ערוויילטע געסטערן דיענען אין אפער געטליכע אים דעם אל-פאלד וואירדע עבענפאללס פאם קאניע אים אי-דיעני עמפאנגען - אינד דיעזער געטליכע באט דען קאני אים גנאדע פיר אינען יודען דער אים געפענגט זייט אינעם יאהרע שאכטעט. דער ניעזעס געטליכע זאכטען ער קענען דען אינע-שפערטען וידען זייט 30 יאהרען אלס אינען בארייען אינד ערוויילטע מאנן, אינד דעם דיעזער יודע וואהרשיינליך אינשולדערע יודע צו אינען סערטער-שטיבלך פערזאנליכע וואירדע דער קאני וואר דאפאן ועהר אנענעהם בערוהרמ-דאם איין געטליכע ביא איהם פיר אינען וידען ביטטעט אינד פערשפראך זיינע בענאדונג. נאך דיעזעס געטליכע ערשיינען אינד דיא מיט-גליעדער דער קאמיטיאן דעם ראבניער-סעמי-נאם פאר דעם קאניע דער שפיעכער דיעזער דעפאטאצאן וואר דער היזען פיעדערע דער עמביער-סעמינארס פערזאנליכע האט דעם קאני אנטווארטעט: "איך בין פאן דער טרייע דער וידען אין אינאראן אבערעניט אינד איך ער-ווארטע פאן דעם עבען דאפאנעטען ראבניער-סעמינאר גיט זעעס אינד געטליכע: איך וויד-דע דיעזעס ראבניער - סעמינאר בעזוכען - דער קאני ליעס יוד זאראן מיט דען מיטגליע-דער דער דעפאטאצאן אין איין געשפער אין ער ערקלערט יוד איך אבער דאם סעמינאר-געביידע וויא איך אבער דיא אנצאהל דער ראבנינאטס-קאניראטען דיעזעס סעמינארס. - דער קאנילי-כע בעזוך אים ראבניער-סעמינאר וויד וואהר-שיינליך נעכטען דאנערטעט שאטטענדיען - (אויספירליכערעם אים נעכטען בלאטטען.)

טעם מעהרשטיגדיגעם קאמפפע וואלדען שאן דיא טירקען צווייטוישען; פלאצטליך אבער ערוהעל-טען דיא טירקען אינע בעדייטערע וילפע אינד פערשטערקונג דארנאך ערשיינען דיא טירקען דען אנגריפע אינד האבען דיא רוסען צויריק-געלאנגען. דיא רוסען פערלארען 800 טאדטע אינד 6 געפאנגענען. דער פערלוסט דער טירקען בעטריג 60 טאדטע אינד 140 פערזאנלעכע.

ק א נ ס ט א נ ט י נ א פ ע ל 26 אקטאבער. אינע אמטליכע דעפעסע שפעכט פאשא אים זאפא מעלדעט: 24 אקטאבער דרענגעטען יוד דיא וועסטליך פאן פלעזינא אים דארט דעם אסמאן אין ורקען צו קאמפען. דיא טירקען האבען אבער דיא רוסען געשלאגען אינד צוריק-געדרינגען; דענאך איז עס דען קאזאכען גע-לינגען דיא טעלעגראפן-פערינדונגען צווישען פלעזינא אינד זאפא צו אינבערברענען.

רוס טשוק 25 אקטאבער. אין דער נאכט פאן מאטאן אייף דעסטאן האבען דיא טירקען דיא דאניא איבערשריטען אינד אינען אנגריפע איהן דיא רוסען אין רומעניען אינטערנאטען וואכיא 50 רוסען געטאדטען וואירדען. מיטטאג האבען וועדער דיא רוסען אינען אנגריפע אויף דיא טיר-קען ביא פירנאס געמאכט. דיא רוסען וואירדען אבער נאך מעהרשטיגדיגעם קאמפפע צוריקגע-שראנען. דיא רוסען פערלארען דעבייא 150 טאדטע אינד 300 פערזאנלעכע.

ניי יודען דעפעסע זאמט נאך אימער ניכט-איסדריקליך דאס דיא פערבינדונג צווישען פלעז-נא אינד זאפא: נעצליך אבערשטימטען, אינד דאס פלעזינא איינגעשלאסען וואירדען. קאמטאנט-נאפלער דעפעסע מעלדען זאנאר, דאס דיר-טען ביא דיעזעס קאמפפע אינען געדעראנע ערליכטען אינד 1800 מאנן פערלארען האבען. דעם גענעראל נורקא איז עס בלאס געלונגען, דיא וויליבען טירקישען שטעללונגען פאר פלעזינא צו דערשטימען אינד 3 טירקישע באמאליאנס געפאן-נען צו נערמען - אינד אייף דיעזעס זאנען וויר-אייך: ליידער!

אייך אים שפא-פאסע האבען געסטערן דיא טירקען איין העפטיגעס באמבארדירען אויף דיא ניקאלאי-בערג אים שפא-פאסע אינטער-נאממען אינד דיעזעס טירקישע באמבארדירען פערזאנלעכע אימער דען רוסען אים שפא-פאסע נראכט פערליכטע.

אייך דיא ארמע פאן סלויסאן פאשא איז געסטערן פאן ראטנארד ביז וואלאר (זעהע ני 99) פארנערוט; אינד בענאנע דען קאמפפע נענען דיא רוסען. ביא דיעזעס קאמפפע פערלארען דיא רוסען 800 מאנן.

אללער-נייעסטע דעפעסען. ק א נ ס ט א נ ט י נ א פ ע ל 25 אקטאבער. אינע אמטליכע דעפעסע סלויסאן פאשא אים ראטנארד מעלדעט: 24 אקטאבער האבען דיא רוסען וועסטליך פאן ראטנארד אינען אנגריפע אויף דיא טירקען אינטערנאטען נאך ערביטטער-

קורז-טאבלע פאם 25 אקטאבער

פרייזען	לאזע	קורז	קורז-קורז
15	105.10	105.10	105.10
22.50	5.65	5.65	5.65
29.50	9.49	9.49	9.49
120	9.49	9.49	9.49
60	58.30	58.30	58.30
92.25	11.65	11.65	11.65
28	1.13	1.13	1.13
79.75	314	314	314
79	310	310	310
91.25	106	106	106
	110	110	110
	121	121	121
77.50	123.75	123.75	123.75
76.50	134.90	134.90	134.90
74.55	149.00	149.00	149.00
85.40	160.75	160.75	160.75
81.50	28.74	28.74	28.74
97.50	19.50	19.50	19.50
76	17	17	17
91.20	12.75	12.75	12.75
79.50	14.30	14.30	14.30
	28.75	28.75	28.75
	27	27	27
	13.50	13.50	13.50
	39.75	39.75	39.75

פרייזען אונד מעהל-פרייז-טאבלע

פרייזען	פרייזען	פרייזען	פרייזען
10.96	10.96	10.96	10.96
11.05	11.05	11.05	11.05
7.15	7.15	7.15	7.15
6.78	6.78	6.78	6.78
10.96	10.96	10.96	10.96
10.45-10.50	10.45-10.50	10.45-10.50	10.45-10.50
10.60-10.75	10.60-10.75	10.60-10.75	10.60-10.75
11.05-11	11.05-11	11.05-11	11.05-11
11.15-11.25	11.15-11.25	11.15-11.25	11.15-11.25
11.35-11.45	11.35-11.45	11.35-11.45	11.35-11.45
11.50-11.60	11.50-11.60	11.50-11.60	11.50-11.60
10.80-10.95	10.80-10.95	10.80-10.95	10.80-10.95
11.05-11.10	11.05-11.10	11.05-11.10	11.05-11.10
11.20-11.35	11.20-11.35	11.20-11.35	11.20-11.35
11.45-11.60	11.45-11.60	11.45-11.60	11.45-11.60
11.65-11.70	11.65-11.70	11.65-11.70	11.65-11.70
11.80-11.90	11.80-11.90	11.80-11.90	11.80-11.90
10.45-10.55	10.45-10.55	10.45-10.55	10.45-10.55
10.60-10.74	10.60-10.74	10.60-10.74	10.60-10.74
10.75-10.80	10.75-10.80	10.75-10.80	10.75-10.80
10.85-10.90	10.85-10.90	10.85-10.90	10.85-10.90
10.95-11	10.95-11	10.95-11	10.95-11
11.15-11.25	11.15-11.25	11.15-11.25	11.15-11.25
10.20-10.25	10.20-10.25	10.20-10.25	10.20-10.25
10.95-11	10.95-11	10.95-11	10.95-11
11.10-11.25	11.10-11.25	11.10-11.25	11.10-11.25
11.25-11.50	11.25-11.50	11.25-11.50	11.25-11.50
11.55-11.60	11.55-11.60	11.55-11.60	11.55-11.60

ליקווער אדער קאפעע מיט באקווערק בעשטאנדיג פאלל דעם באפעס אונד דער דאנקבארקייט מיט מהינדענען אין דעם אויגען פערצעהרט האמט מען איהרע ווייטער-הוינען און זיא ווארדען פאן פיעלען אכטבארען מיטליעדערן דער נעמיינדע אויף דען אייגענס העיצו הערביגעשטעללשען ווא-גע צור באהן געלייטעט.

דעם פֿעסטער לראיד ווארדע אים נראם-קאנישא פאלגענדעס געשריבען:

אם מאָנטאג פֿליכטיגע זינד דיא אינגליקלי-בען ירושישען פֿליכטיגע אים קאזאנליק אויף איהרער הוינע נאך טרועסט אונד קאָנסטאָנאָפּל און אין נראם-קאנישא אונטעקאָסטען. דיא דארטיגע איראקעליטישע נעמיינדע ווארדע פאן דעם וויע-דעם רב ישראל הברים-פֿעראייקן בענאכריכטיגט דיא דעם אונטעקאָפּלען ביו מיטטוואך מיטמאָנטאג און קאנישא פֿערוויילען ווערדען. דיא נראם-קאנישא-ער איראקעליטישע נעמיינדע האט ביא דיעזעס אַנלאַסע אכערמאלס איהרען מילדעמעטיגען אונ-בעווינען. אונטע אהאלטיגע מענגע עמפֿאָנגן אינ-טער דען אייפֿריכטיגסטען טהיילנאהמס-בעציי-נגענען דיא 327 ירושישען פֿליכטיגען אונד ליעס דיא נעמיינדע אין אייגעס נאָסטען זאאלע דעס שול-גבירעס דען הונדערטיגע מיט דעקען. אין אייגעס אַנדערען זאאלע אכער לאַגער-שטאטען בערלי-מען. דאָס דיא פֿאן נאָטה אונד דראַנגזאל גע-בראָכענען אויך אירויסווען קאָננען. עס ווארדען זאפֿען פֿלייש אונד רייז פֿיר וואַ בערלישעס. דיא ארמען פֿערפֿאלטען טראַגען דיא שפּירען איהרער לידען און דען נראם-ערפֿילטען געדיכטערן. דיא צאהל דער קינדער בערראַט 70 (אום אלטער פֿאן 3 מאָנאטען ביז 10 יאָרען). דיא דער מען-נער 86. — אונטער דען לעצטערען ניכט עס אויך געבילדעטערען, וועלכע פֿראַנצאזיש אונד שאַניש שפּרעכען; מאַנע אונטער איהנען ווא-רען אין בילאריען וואָהלאַכענדיג. אונטעוועהען מענגערע, וואַ איינער דיעזער מענגערע, דערען אייגעס באַנקרויטע בוכהאלטער געווענען. ער-צעהלט וואָללשען דיא קאזאנליקער ווערען ביים איירויקען דער רויסען. מיט דען טראַקען דיא שאַרש פֿערלאַסטען; דיא בליעבען איהר אויף צירערען דער בילאריען אום דאָנ פֿיר איהר פֿערטרויען בויטערען אום ביסען. דיא אייבערען פֿליכטיגע בע-שטעהן אום מערדען אונד פֿרויען אונטער וועל-בען דיא יונגענען ציימיט שאַן געקאָנט ווערדען קאָננען. דיא מיטליעדער דער נעמיינדע האבען איינע געלד-זאמסונגען פֿיר דיא אינגליקליכען איי-געלייטעט. וועלכע ביו יעצטע אן טויזנדר גול-דען עינאב.

דער גינען פֿרייען פֿרעסען ווירד אים נראם-קאנישא פאלגענדעס געשריבען:

ווער דאָס עלענד אונד דען זאלטער אין זיי-נער נאָסטען געשטאלט זעהן וואָללטער דער מיט-טע זיך נאך דעם איראקעליטישען שולדיגען בענע-בען. דיא קווערטען זיא הערומס דיעזע 327 בילגא-רישען וועדען - פֿליכטיגען; דיא מענער מיט זארגענפֿאללער מעינע דען קאָפּ און דען הענ-דען; דיא פֿרויען פֿעריצווייפֿלט. אפֿאָר אונד איינע פֿרויאַ דיא הייא זינגלענע אן איהרער ברוסט געהרשט. ווייל דען אימען עלטערן אונד געשוים-טער איהר ענטזעצליכע הוינע געמאָרדעט וואר-דען; דיא ליענט איינע אנדערע; דיא מיטער פֿאן פֿינף קינדערן איינע זענען; אללע ווארדען דורך פֿערוויכטע הענדע געשלאכטעט. מאן וועהט פֿיע-לע קליינע זינגלענע אונד צווייא- ביז דרייא-יעה-ריגע פֿערהלאסענע אויזען פֿעריצערען מערדענ-געשטאלטען. דיא דער קווערטען געבייט; דאָס איזט דאָס עלענד; דיא לייטע שפּיעכען וועניג-אינר ווען זיא עס טהוין, און איינער פֿיר אום אינ-פֿערשטענדליכען שפּראַכע. אויך דער איינער-מאסען איהרע שפּראַכע פֿערשטעהען ליעס מיר פֿאן דען האַר-שפּריכענדיקען הויטען ערצעהלען. הוינע ווארדען פֿאן דען בילגאנען געשלאכטען. אונד דאָס בלוט דען ארמען צוואַנטיגווען איינע-שיטטעט מיט דען ארמען; דיא הוינע טרינגע הוינע בלוט; דאָס זינד דיא פֿאָלגען דעם רוישישען מיליטאַר-קאָסטעס; דיא מילדערעטיקייט פֿיר דיא ארמען פֿליכטיגע צייגעט זיך הוינע זיא און אן-דערען אונטערשיטען פֿערהאָרעטען און נראם-קאנישא מאַסשטאכע. נאָנע צימסער פֿאלל זיאשע אונד כהויינעס-שטיקע ווארדען אייפֿענשיכטיג פֿיר דיא ארמען; לעבענס-מיטטעל און זאָלן אויסגע-ביינער וויינען פֿערהאַרביט. דאָס איין וואַנאָן דא-מיט געפֿילט ווערדען קאָנטע; איבערדיעס קאמען אונטעפֿעהר 1500 גילדען אין גאָלד ציר פֿערהיי-לינג; פֿאָס ארמסען טאנווערקער ביו צום רויס-טען מאַנע טהאט אהען אויסנאָמען יעדער דאָס זיינע ציר לינדערונג דעם עלענדס. נאך צווייא-טעניגעס אייפֿענטהאלטען פֿוירען דיא פֿליכטיגע נאך טרועסט ווייטער; אום פֿאן דאָרט נאך קאָנס-טאנטשאַפֿעל בעפֿאַהרדערט זיא אים דערדען.

דעם עלענגאָר ווירד אים נראם-קאנישא פאלגענדעס בעריכטעט:

נאך אַנקונפֿט דער פֿערהאָלענען דיא זעהר הערצליך עמפֿאָנגען ווארדען; פֿערהאָלענע פֿערהאָלענע מאן זאפֿאָרט איינע געלד-זאמסונגען וועלכע פֿאל-גענדעס ערנעכענס האטטע; 1869 גילדען אין באַנל-נאָסטען 68 גילדען אין זילבער; 2 שטיק דוקאטען אונד 6 שטיק זילבער-צוואַנציגער. דיא איראקעלי-

טישע נעמיינדע צו בורא-פעסט זאנדטע 500 גול-דען. דיא בירגערשאפט פֿאן פֿינפֿיקורט זאנדטע נאכטערענליך נאך 349 גילדען. שפּילייש זאנדטע 50 גילדען. באַרש 60 גילדען. טשאַקאַ-טאָריא 160 גילדען. וואַ-אסרין 150 גילדען. אין נראם-קאנישא ווארדען עס פֿאַרצינדליך דיא פֿרויען. דיא ביא די-ע זער געלענענטיש איהרען ערדעזונ אונד איהרע מענשען-לייבע ציינען. דיא נאכעלסטען דאמען נאחמען זיך דער פֿערוואַהרלאָזען קינדער און וואישען דיעזעלבען איינעהענדיג אונד פֿערוואהען דיעזעלבען מיט ווייס-וועשע אונד קליידונג. אן לעבענס-מיטטעל נאב עס קיינען מאַנעל. אין יעדעס הוינע ווארדע געבאָקען אונד געבראָען אים דיא אינגליקליכען מיט נאהרונגס-מיטטעלן אויף דיא ווייטע הוינע צו פֿערוועהן. אויך דער שטאַצאַנס-שע-דער איראקעליטישען ערוואַרב זיך נראם פֿערהאָלענע אום דיא אינגליקליכען אינ-דעם ער דענוועלבען אויף איהרער פֿאהרט נאך טרועסט 300 וואַ-טע דעקען ציר פֿערהינגע שטעלל-טען. דאָס זעלבע פֿאַר פֿערהאָלענע געשיצט ווערדען. ביא איהרער אַכטווען אום נראם-קאנישא נאב איהנען איינע נראסע מענשען-מענגע דאָס געלייטע ביו צור באַהן. אויף איהרער פֿאהרט פֿאן נראם-קאנישא ביו טרועסט ווארדען דיא אינגליקליכען ביא יעדער שאַצאַן זעהר הערצ-ליך עמפֿאָנגען אונד מיט שפּיערען אַבערהייט. פֿאן דער פֿעסטער איראקעליטישען נעמיינדע וואר-דען אים נאָנען פֿיר הוינע איראקליכען 2100 גילדען. ערווערסטע אונד צוואַר 1600 גילדען. דיא שאַן פֿאַר וואַנען דעם כל ישראל לעבונג און אין פֿאַרזי נעזאנדט ווארדען. אונד נון ניערדינגס 500 גילדען. — מאַנע דיא הוינע דיעזער אונגליק-ליכען איינע רעכט גילקליכע זיין!

פֿערישערנע נייאנקוויטען.

דיא איראקעליטישען פֿערישערנע נייאנקוויטען זענען דער קאנישא פֿערישערנע בעריכט ליעפֿערן; דאָנערסמאן אים 10 איהר פֿאַרמיטטמאס האט דער קאנישא איינע ירושישע דעפֿטאַצאַן עמפֿאָנגען. וועלכע אים דעם פֿערישערנע דער איראקעליטישען לאַגערס-קאנצלייא אים דען מיטליעדערען דער עמפֿאָנג-קאָנסטיטוציא אונד אים דען איראקעליטישען לים-טרויקטע פֿערישערנען בעשטאנדיג. אונטער דיעזען וואַרדען דיא הערערען; מאַרשין שוויגער. דר' סע-מיעל קאָהן. דר' מי קאזערלינג. עדוארד מאַרעל אים ניר באַטאַר. אינאין שייבער אים ראַאב אנטאן שטיינפֿעלד אים דערבעציקן. דר' לי גילק-

פֿאַלליעטאָן.

דער נעמיינדע-רעטער. (21-טע פֿאַרזעצונג.)

ווערדען דיעזעס נעשיכטעס קאם אויך פֿרויא הערוויג אן. דיא דורך איהרע נענעווארטעס עס פֿערהינדערן וואָללשען. דאָס ר' אליהו איהר נעשיכטעס פֿערהאָטע. — אללע פֿאַרשען זיא נון אין דען עקער-האַף. הערוויג דיעק נון מיט הייכלערשען מינען; אום עס ווארד. מיין שפּיערע מאַן. וואס אויך זאָכען פֿערהאָטען? אום עס ווארד. דאָס פֿערהאָטען ווערען אום דעם עקערע געשפּאַרען זינד? דיא אונזערע פֿירעב מיך הער. אויך וואָללטען מיך מיט מינען איינענען איינען אַבערצוויינען וואַ דען דיעס געשעהען קאָנטע? —

וויי אונטער זאָנען; פֿרויא הערוויג! דיעק דער שטאַר. ריכטע איהרען דיע הייכלערשען פֿרויא (צו). וויי האָבען נאך האָפֿענונג. דיא ענטפֿאַרענען צו ערווישען. דיא עלענדען וואָללען אונס ניסטרע ענטפֿאַסטען. דער אכטבוינע אום נעוויס נאך אָבען אים עקער-האַרומט. ער ווירד אללעס אייסנאָמען מיססען; טהוט ערס ניכט גוט-וואָללינג; וואַ ווערדען איהם דיא פֿעריינען צאָנגען שאַן דיא צונגע לאָזען. —

דאָס הערין דער פֿרויא הערוויג ווארדען ביא ערוועה-נונג דעם ראכטיגעס פֿאַר אונטערליכע אונטע ערנעשען. דיא דאכטע זיך; ווען דיעזען וויקליך עשוואס אייסנאָמען וואָללשען. זאָ ווירד ער נעוויס פֿאַר אללעס איהר נעשיכטעס פֿערייאַשען. דאָן אַבער אויף דאָס זיא ערלעבט דען ווערען ציר פֿליכט פֿערהאָלען האַבע אונד צוואַר עבען

אום בעלזאָנגען דאָס. דאָס איהר נעשיכטעס נעווארטע בלייבען. זיא מיססע זיך אויף דען בוקלינגען קומצל שטייט-עצן אום ניכט אים אונטע צוואַכטענעוויקען. זאָ שוואַכען זיא דיא טרעסען זיאנאן צום עקער-האַרומט. וואַ ר' אליהו איינעשפּיערשט זאָר. —

דער שטאַר. ריכטע צאָן דיא טרויסעל הערפֿאַר. אפֿשענעט דאָס פֿאַלס. דיא טרויע קנאַרשע און איהרען פֿערייאַשענען אַנגעלן — איהר דיא געשטאלט דעם ראב-בינערים ווארדען דען אַנאַקאָסטענדיקן שפּאַכאַר. ער לאַנ אויף דעם רויקען. וויא הענדע אויף דער ברוסט געפֿאַלעט מיט דעם ערויסען גענען אַסטען געקעהרט. אויף הוימלישער פֿירעט פֿערהאָרעטען דיא הערדיקען צינע דעם בלאַטען ערויסטעס — ר' אליהו וואַ טאָד; קיין צייכען איינעס געוואלדטאמען טאָדעס קאָנטע ערשטעקען ווערדען. דער נאָנע אונטערזיך וויינעס ערויסטעס וואַ איין פֿאַסט לע-בעלדער. ווי ענדע מיט זאפֿאָרט אונד שפּיערעלאָן ענווענען זיין. ר' אליהו שטאַרב פֿירינג וויא אונזערע וויינען זאָנען. דורך איהנע הוימלישען קוים (שפּירק). וועלכעס דיעזע באַוועייב-אונד אהרין געשטאַרבען וואָרען. וועלכעס דיעזע באַוועייב-טער דער ווערען ריכטען. דער שטאַר. ריכטע אונד דער בוקלינגען קומצל ווארדען פֿאַר דיעזער ערנענונג פֿיר איי-נען איינענליק טויער ערשישטעטען. זיא פֿערייאַשען דען עקערע פֿאַסט שטומע. — ערסט אלס ויא בערייכט וויע דער אים האָפע זיך בעפֿאַרדען. זאפֿעט דער שטאַר. ריכ-טער; דער ווערען אַכטבוינע אום לוינדע צו פֿירע נע-שפּאַרבען. יעצט ווירד אונס יעמאנר מעהר זאָנען קאָ-נען וואַ דיע דיא ענטפֿאַרענען ווערען זיך בעפֿאַרדען. אָר-דיא שטאַרשען יעדען ניכט. —